

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Wilamowice na lata 2012-2018 zwany dalej Programem. Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy, a zwłaszcza osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami doświadczającymi przemocy.

Program będzie oparty na zasadzie.

Wzajemnej współpracy i współdziałaniu władzy publicznej, organizacji pozarządowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw oraz udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

I. Podstawa prawna Programu.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do obowiązków gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez Zespół Interdyscyplinarny.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębianie społecznej świadomości tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Wilamowice na lata 2012-2018.

II. Informacje ogólne.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przybiera ona różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Wilamowice ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2012–2018. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

III. Założenia programu.

1. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
2. Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy.
3. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Adresaci programu.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Wilamowice, a w szczególności:

1. Rodzin i osób bezpośrednio dotkniętych zjawiskiem przemocy.
2. Rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy.
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

V. Realizatorzy Programu.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilamowicach
2. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wilamowicach
3. Placówki oświatowe działające na terenie Gminy Wilamowice.
4. Komisariat Policji w Kobiernicach.
5. Zakłady Opieki Zdrowotnej działające na terenie Gminy Wilamowice.
6. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej.
7. Inne organizacje.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią.
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
5. Silne więzy rodzinne.
6. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji działań.

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów.
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
5. Ubóstwo.
6. Brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.
7. Brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

VIII. Cel główny.

Minimalizacja zjawiska przemocy na terenie Gminy Wilamowice poprzez stworzenie sprawnego systemu pomocy ofiarom oraz sprawcom przemocy w rodzinie.

IX. Cele szczegółowe.

1. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i skuteczności ochrony ich praw.
2. Koordynacja działań służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz organizacji pożytku publicznego.
3. Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej.
4. Systematyczne szkolenia dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie .
5. Sprawna praca Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. Podstawowe zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2018.

Zadanie 1:

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji:

1. Edukacja środowiska lokalnego poprzez rozpowszechnianie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy oraz udzielanie informacji o możliwościach pomocy w sytuacji przemocy.
2. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.
3. Wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i instytucjami, uczestniczenie w konferencjach, naradach, seminariach.
4. Współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadanie 2:**Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.****Sposób realizacji:**

1. Prowadzenie działań na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wilamowicach.
2. Współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy i powiatu w zakresie udzielenia specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

Zadanie 3:**Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.****Sposób realizacji:**

1. Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
2. Wdrażanie procedury „Niebieska Karta” poprzez:
  - a) Organizowanie spotkań na temat procedury „Niebieska Karta” i zjawiska przemocy w rodzinie
  - b) Przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat infrastruktury placówek pomocowych (broszury, ulotki)
  - c) Prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieska Karta”

3. Kierowanie osób wymagających wsparcia terapeutycznego do odpowiednich placówek lub specjalistów.
4. Udostępnianie materiałów i informowanie o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczanie przemocy w rodzinie.
5. Wspomaganie, w razie potrzeby, działalności instytucji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

XI. Oczekiwane rezultaty.

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie.
3. Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
6. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy.
7. Nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie.

XII. Źródło finansowania.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2018 są środki własne gminy, dotacje oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Stanisław Nycz